

Juha Turto

Oivukkakuja 11
32700 HUITTINEN

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Lausunto biokaasulaitoksen perustamishankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Watrec Oy on hankkeesta vastaavan toimeksiannosta 23.1.2007 toimittanut Lounais-Suomen ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiohjelman biokaasulaitoksen rakentamisesta Vampulaan.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Biokaasulaitoksen rakennushanke

Hankkeesta vastaava

Juha Turto
Oivukkakuja 1
32700 HUITTINEN

Konsultti

Watrec Oy
Koulukatu 13
30100 FORSSA

Biokaasulaitoksen toteuttamista varten perustetaan yhtiö.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 6 §:n hankeluettelon 11) b-kohdan perusteella hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Yhteysviranomaisena toimii Lounais-Suomen ympäristökeskus.

YVA-menettelyssä tarkoitus on, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeessa ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista kokonaisuutena sekä siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää aikanaan lupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Arviointiohjelman mukaan biokaasulaitos tarvitsee ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan Lounais-Suomen ympäristökeskukselta. Rakentaminen edellyttää myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen riittävän maankäytöllisen tarkastelun sekä rakennusluvan Vampulan kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta. Sivutuoteasetus edellyttää eläimistä saatavia sivutuotteita käsittelevältä laitokselta elintarviketurvallisuusvirasto Eviran laitoshyväksyntää. Sivutuoteasetus sekä lannoitevalmistelaki edellyttävät ravinnepitoisuuden markkinointiin ja myyntiin tuotehyväksyntää elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta. Biokaasun siirtäminen laitoksen ulkopuolelle edellyttää maakaasusetukseen perustuen siirtoputkiston rakentamiseen lupaa turvatekniikan keskukselta.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Hankkeessa rakennetaan keskitetty biokaasulaitos Vampulaan. Alustavan suunnitelman mukaan tarkoituksena on rakentaa laitos, joka voi vuosittain käsitellä 60 000–120 000 tonnia biohajoavaa materiaalia, jonka kuiva-ainepitoisuus (TS) on keskimäärin noin 12 %. Laitos mitoitetaan siten, että kapasiteetin lisääminen tulevaisuudessa on mahdollista lisäämällä reaktori- ja varastointikapasiteettia ja tehostamalla lopputuotteiden jatkokäsittelyä.

Hanke sijoittuu Vampulan kuntaan, Punolan kylään kiinteistölle numero 913–411-2-162. Kiinteistö on Vampulan kunnan omistuksessa. Hankkeesta vastaavat ja kunnan edustajat ovat sopineet alustavasti määrällän myymisestä yritykselle biokaasulaitoksen perustamista varten. Ohjausryhmän kokouksessa 11.12.2006 käsiteltiin hankkeen muita mahdollisia sijoituspaikkavaihtoehtoja. Tällöin todettiin kyseinen sijoituspaikka käytännössä ainoaksi vaihtoehdoksi biokaasulaitoksen sijoittamiseksi Vampulan kuntaan. Kunnan edustajien mukaan kunnan omistuksessa ei ole muita käyttötarkoitukseen soveltuvia maa-alueita. Varastokapasiteetin sekä tie- ja piha-alueiden tarvitsema maa-ala on noin 2 – 4 hehtaaria. Tontin ympärillä on metsää ja koillis-, itä- ja eteläpuolella peltoa. Noin 200 metriä tontin itäpuolella kulkee Aura-

Huittinen – kantatie nro 41. Asutus alueella on harvaa haja-asutusta. Tontin eteläpuolella n. 300 m etäisyydellä sijaitsee kaksi kesäasuntoa, ja n. 300 – 500 m tontista itään sijaitsee muutamia asuntoja kantatien toisella puolella. Laitoksen rakenteet on suunniteltu sijoitettavaksi tontin länsireunaan. Tällöin etäisyys lähimpään pysyvään asutukseen on noin 900 m ja laitos jää metsäsaarekkeen sisään.

Perustettavassa biokaasulaitoksessa voidaan käsitellä alkutuotannosta, eri teollisuuslaitoksilta, sekä yhdyskunnilta saatavaa biohajoavaa materiaalia, josta anaerobisella käsittelyllä voidaan tuottaa biokaasua. Laitoksella käsiteltävien jakeiden määrät tulevat määräytymään alueen toimijoiden sivutuotteiden käsittelytarpeen perusteella, kun laitosprojekti etenee ja yhteistyöstä voidaan solmia sopimuksia. Jakeiden määrät ja niiden väliset suhteet voivat vaihdella myös toiminnan aikana.

Vaihtoehdot

Arviointi sisältää seuraavat eri vaihtoehdot (VE) ja niiden tarkastelut:

VE 0: Biokaasulaitoshanketta ei toteuteta.

VE 1: Biokaasulaitos toteutetaan 60 000 tn vuotuiselle käsittelykapasiteetille.

VE 2: Biokaasulaitos toteutetaan 120 000 tn vuotuiselle käsittelykapasiteetille.

VE 3: Biokaasulaitos toteutetaan 240 000 tn vuotuiselle käsittelykapasiteetille.

Selostusvaiheessa tuodaan esille vaihtoehtoisia tekniikoita erityisesti laitoksella muodostuvien lannoitejakeiden jatkokäsittelyn osalta siltä osin kuin ne nähdään hankkeessa toteuttamiskelpoisiksi.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Keskitetyn biokaasulaitoshankkeen keskeisinä arvioitavina vaikutuksina tarkastellaan vaikutuksia vesistöihin, maaperään, ilmaan ja ilmastoon, liikenteen aiheuttamia vaikutuksia, melua, vaikutuksia maisemaan ja maankäyttöön, sosiaalisia vaikutuksia, vaikutusta luonnonvarojen käyttöön ja energian kulutusta sekä tuotetun bioenergian hyödyntämisen vaikutuksia. YVA-menettelyssä arvioidaan myös toimintaan liittyvät riskit ja ympäristöonnettomuuksien mahdollisuus. Vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon sekä rakentamisen aikaiset että varsinaisen toiminnan vaikutukset.

Ympäristövaikutusten arvioinnin perustana on ympäristön nykytilan kartoittaminen, kirjallisuusselvitykset, laskennallisiin energia- ja päästöskenaariot, hajun leviämisen matemaattinen mallintaminen ja toiminnassa olevien vastaavien laitosten mittaus- ja tilastointitietojen hyödyntäminen. Arviointi tukeutuu myös arviointimenettelyssä saataviin asiantuntijalausuntoihin, tiedotustilaisuuksissa saatuihin tietoihin ja niiden analysointiin sekä YVA-menettelyn aikana annettavista lausunnoista ja mielipiteistä saatavaan informaatioon. Arvioitavien asioiden yhteydessä selvitetään tarkemmin arviointiin liittyvät menetelmät. Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät esitetään. Haitallisten vaikutusten lieventämiskeinot esitetään ja esitetään suunnitelma laitoksen oma- ja seurantaan liitettävistä ympäristövaikutusten ehkäisy- ja seurantaikäytännöistä.

Hanketta suunnitellaan dynaamisesti koko ympäristövaikutusten arviointiprosessin aikana ja suunnittelussa esille tulevat havainnot pyritään hyödyntämään arvioinnissa. Arviointiprosessi tuottaa myös tietoja hanketta valvoville ja ohjaaville tahoille, joiden esittämät tarkentavat selvityspyynnöt tms. huomioidaan arviointiprosessin aikana. Hankkeen välittömiä vaikutuksia tarkastellaan 1 km säteellä laitokselta ja erityistilanteiden osalta vaikutustarkastelu ulotetaan 2 km säteelle laitokselta. Välillisten vaikutusten tarkastelu ulotetaan laajemmalle, erityisesti laitokselle tuotavien jätteiden ja laitokselta peltokäyttöön toimitettavien aineiden kuljetuksista aiheutuvia vaikutuksia ja laitoksella muodostuvien lannoitetuotteiden peltokäytön vaikutusten osalta. Liikenteen vaikutuksia tarkastellaan hankkeen lähialueella liikennöintireittien osalta noin 5 km etäisyydellä sijoituspaikasta. Näiden vaikutustarkasteluiden lisäksi tarkastellaan esimerkiksi bioenergiankäytöstä aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja mm. vaikutuksia kasvihuonekaasupäästöihin yleisesti ympäristön tilaan vaikuttavina tekijöinä ilman vaikutusalueen maantieteellistä rajausta.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenetelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti Vampulan kunnan ilmoitustaululla. Arviointiohjelma on pidetty nähtävänä Vampulan kunnanvirastossa ja kirjastossa 1.2. – 2.3.2007 välisen ajan ja siitä on pyydetty Vampulan kunnan sekä muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiohjelman nähtävänä olosta on julkaistu Lauttakylä-lehdessä ja Loimaan Lehdessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu 9 ja mielipiteitä 6, joista 2 on annettu nimettömänä. Lausunnot ja mielipiteet on lähetetty hankkeesta vastaavan käyttöön 8.3.2007.

Lausunnot

Evira katsoo, että arviointiohjelmassa on pääosin huomioitu sivutuoteasetuksen ja lannoitevalmistelain toiminnalle asettamat vaatimukset. Evira kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että biokaasuprosessin raaka-aineet asettavat käsitellyn aineksen käytölle rajoitteita, jotka tulee ottaa huomioon aineksen käyttömahdollisuuksia ja levittämiseen tarvittavan alueen suuruutta arvioitaessa. Rajoitteita on mm. tuotantoeläinten laiduntamisessa tai niiden rehun keräämisessä em. aineiden käyttöalueilla, puhdistamolietettä sisältävän mädätetyn aineksen käytössä kasvintuotantoon ja viherakentamiseen sekä puhdistamolietteen ja yhdyskuntabiojätteen käytössä orgaanisten lannoitteiden tuottamiseen. Sivutuoteasetuksen edellyttämä kuljetuskaluston puhtaanapito tulee ottaa huomioon arviointiselostuksessa. Arviointiohjelman kohdassa 4.3.3 virheellisyys tulee korjata sivutuoteasetuksen luokan 2 edellyttämät käsittelyvaatimusten osalta.

Huittisten seudun terveydenhuollon kuntayhtymä toteaa, että raaka-aineina käytettyjen eläinperäisten sivutuotteiden keräily, kuljetuksen ja käsittelyn tulee täyttää sivutuoteasetuksen EY N:o 1774/202 vaatimukset.

Länsi-Suomen lääninhallitus käsittelee lausunnossaan terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointia hankkeessa. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty laitoksen lopputuotteiden jatkokäsittelyä ja käyttöä ja niiden vaikutuksia ihmiseen riittävän laajasti. Arviointiselostukseen on sisällytettävä myös suunnitelma lannoitejakeiden

kuljetuksesta ja käytettävissä olevista peltoalueista sekä arviointi peltolevityksen vaikutuksista ihmisten elinolosuhteisiin. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös prosessissa muodostuvan humusjakeen mahdollisesta kuivaamisesta syntyvä pöly. Vesistö- ja maaperävaikutuksissa tulee ottaa huomioon Säköjärven - Virttaankankaan pohjavesialue.

Museovirasto ilmoittaa lausuntonaan, ettei sillä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ole ohjelmaan huomautettavaa. Hankkeen tarkastelualueelta ei tunneta Museoviraston tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Museovirasto viittaa Satakunnan Museon lausuntoon.

Satakunnan Museo toteaa suunnitellun laitoksen sijaitsevan metsäsaarekkeessa, n. 200 m:n päässä Aura-Huittinen kantatiestä 41. Paikka ei sijoitu Satakunnan seutukaavan kulttuurimaisema-alueille (kh) tai niiden läheisyyteen. Paikan läheisyydessä ei myöskään sijaitse yksittäisiä Satakunnan seutukaavan 5 kulttuurihistoriallisia kohteita. Vampulan kunnassa ei ole tehty tarkempaa, kuntakohtaista rakennusinventointia. Arviointiohjelman kuvissa 4.7 ja 4.9 on esitetty VE2:n mukainen 120 000 tonnia vuodessa käsittelevä laitos. Maiseman kannalta merkittävin elementti kokonaisuudessa on n. 23 m korkea biokaasureaktori, joita VE3:ssa olisi kaksi kappaletta. Kyseisistä kuvista ei vielä käy ilmi, miten itsessään metsäsaarekkeeseen sijoitettava kokonaisuus tulisi näkymään pääosin avoimessa maisemassa. Arviointiselostukseen tulisi liittää havainnekuva, jonka perusteella olisi mahdollista arvioida biokaasulaitoksen ja sen reaktoreiden näkyvyyttä maisemassa. Muutoin Satakunnan Museo pitää ympäristövaikutusten arviointia riittävänä.

Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus katsoo, että menettelyn aikataulussa arviointiselostuksen kesälomakauteen sijoittuvaa nähtävilläoloaikaa tulee pidentää, jotta kaikilla asiasta kiinnostuneilla olisi mahdollisuus kommentoida selostusta. Maisemallisten vaikutusten selvittämistapa ei käy ilmi arviointiohjelmasta. Arviointiselostuksessa tulee kuvata, kuinka yhdyskuntajätevesilietteen raskasmetallipitoisuudet selvitetään ja miten analyysitulokset vaikuttavat lopputuotteen käyttösuoi- tuksiin.

Satakuntaliitto katsoo, että arviointiohjelmassa on esitetty riittävällä tarkkuudella ne ympäristövaikutukset, joita hankkeessa voidaan olettaa aiheutuvan ja joiden arviointi on tarpeellista. Satakuntaliitto esittää, että arviointiselostusvaiheessa yleisötilaisuus järjestettäisiin selostuksen luonnosvaiheessa, jolloin yleisötilaisuudessa esille tulevia kysymyksiä ja epäselviä asioita voidaan tarkentaa arviointiselostukseen.

Turvatekniikan keskuksella ei ole huomautettavaa arviointiohjelmaan. Arviointiselostuksessa tulee selvittää toimintaan liittyviä vaaroja sekä laitoksessa mahdollisten onnettomuuksien vakavuutta ja todennäköisyyttä. Jätelietteen mädätyskäsittelyyn sovelletaan asetusta vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista ja toiminta edellyttää biokaasun määrän mukaisesti ilmoitus- tai lupakäsittelyä turvatekniikan keskuksessa. Mahdollinen biokaasun johtaminen valmistuslaitoksen ulkopuolelle edellyttää putkistojen rakentamiseen turvatekniikan keskuksen luvan.

Vampulan kunnahallituksen mielestä biokaasulaitoksen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on selkeä ja siinä on kaikki toiminnan tiedossa olevat vaikutukset otettu huomioon. Arviointiohjelmaa tulee kuitenkin tarkentaa. Käytettävien jätejakeiden laatua ja määrää tulisi arvioida ja liikenteen vaikutuksia tarkastellessa esittää arvio siitä, miltä alueilta missäkin toteuttamisvaihtoehdossa jätteitä toimitetaan laitokseen. Jätejakeiden laatu vaikuttaa myös lopputuotteenä syntyvän lietteen käyttö-

mahdollisuuksiin. Jätteiden kuljetustavat laitokseen tulee myös selvittää. Mikäli esim. maataloudenharjoittajat tuovat lietteitä omalla kalustollaan, on kaluston puhtaanapito ja desinfiointi sekä tästä aiheutuva liikenne ja hajuhaitat myös huomioitava. Kunnanhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaisten selvitysten valmistuttua lupaviranomaisella on käytössään arviointiselostus, joka antaa riittävät tiedot ympäristöluvan käsittelyä varten.

Mielipiteet

A:n mielestä laitos on tarpeellinen ja oikea ratkaisu alueen tulevaisuutta ajatellen. Hanke on esitetyssä muodossa toteuttamiskelpoinen. Vaihtoehtoisia materiaalin siirtotapoja pitäisi vielä pohtia. Viereisten suursikaloiden lisäksi myös muiden suuntien lietekuljetusten osalta tulisi selvittää mahdollisuutta maanalaisten siirtoputkien käyttöön. Huittislaisten Emomyly Oy:n ja Potra Oy:n lietteet saattavat tulla laitokseen käsiteltäviksi ja maanteitse kuljetusmatka olisi kaksinkertainen verrattuna laitosten välimatkaan. Vampulan keskustajama on nykyisen lieteliikenteen ongelmakohta. Suunnitelmassa esitetty säiliöautokuljetus on toisaalta ongelmattomampi kuin nykyinen liikenne traktorivetoisilla levitysvaunuilla. Infrastruktuuriin kuuluvan putkiston toteuttamismahdollisuus tulisi selvittää lähinnä kunnan toimesta.

B ei ymmärrä, miksi isoja haisevia laitoksia suunnitellaan asukkaista piittaamatta ihmisten asuinympäristöön. Aukkaat saavat haitat niskaansa ja hankkeen taustahahmot keräävät kaikki hyödyn. Laitos on näkyvällä paikalla, mittavan kokoinen eikä ole kaunis maisemassa. Tontti, johon laitos on suunniteltu sijoitettavaksi, olisi vaihdettava. Kunta on toiminut asukkaita vastaan. Vieressä oleva Satapossu Oy haisee riittävästi. Lisää haisevia laitoksia ei kaivata.

C ja D ilmoittavat, että biokaasulaitos on liian lähellä asutusta eikä suunniteltu paikka ole sopiva. Lietteen kuljetus aiheuttaa laajalle alueelle melu- ja hajuhaittaa. Biokaasulaitoksen tontti on epätasainen ja mittavat maansiirtotyöt aiheuttavat haittaa luonnolle. Tontin suoperäinen pehmeä maasto edellyttää perusteellista ojitusta. Laitokselta johdettavat sade- ja likaiset vedet saastuttavat puhtaat pohjavedet. Päästöt tuhoavat metsänkasvua ja muuta luontoa. Vähäjoentien peruskorjaus ja ylläpito kuuluu biokaasulaitokselle.

E, F, G ja H ovat hyvin huolissaan hajuhaittojen ja liikenteen lisääntymisestä. Jo tällä hetkellä Satapossun aiheuttamat hajuhaitat ovat hirveät, joten kuinka paljon ne lisääntyvät vielä biokaasulaitoksesta. Myös liikenne Vähäjoentiellä on runsasta ja kuinka paljon se vielä lisääntyy. Kyse on yksityistiestä.

Nimettömänä on jätetty **kaksi mielipidettä**, joissa hanketta pidetään hyvänä. Toisessa vaaditaan myös, että Vehmaan laitos tulee saada ensin toimimaan ja kysytään, onko Watrec Oy ainoa laitteistojen tarjoaja.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointiohjelman sisältö pääosin YVA-asetuksen 11 §:n edellyttämällä tavalla. Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on tuotu esiin arviointiin liittyviä täydennystarpeita, jotka on otettu huomioon jäljempänä esitetyllä tavalla.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty selkeät tiedot hankkeen sijainnista ja tarkoituksesta. Toiminnan sijoittuminen ja laajuus on todettu riittävän täsmällisesti. Biokaasulaitoksen sisältämät toiminnot ja niitä varten tarpeelliset rakennukset, rakennelmat sekä tekniset ratkaisut ja prosessit ilmenevät pääpiirteissään arviointiohjelmasta. Laitoksen rakennetta ja toimintaa tulisi arviointiselostuksessa kuvata vielä selkeämmin esim. sivulla 30 olevan havainnekuvan avulla ja esittää alustavasti prosessin eri osien edellyttämien rakennusten pinta-alat, korkeudet ja tilavuudet. Myös biokaasulaitoksen käyttöikä tulisi käydä ilmi. Vaikutusten arvioinnin perustaksi on tarpeen myös olla riittävä tieto laitoksen vastaanottamista materiaaleista ja niiden ominaisuuksista, jotta ympäristövaikutusten arviointi ei jäisi pintapuoliseksi.

Hankkeen YVA-menettelyn on arvioitu tulevan valmiiksi syksyllä 2007 ja biokaasulaitoksen rakentamiseen on arvioitu olevan mahdollisuus ryhtyä siten, että laitos olisi toiminnassa vuoden 2009 aikana. Hankkeen edellyttämät lupa- ja muut menettelyt huomioon ottaen aikataulu on varsin optimistinen ja sitä on tarpeen vielä tarkistaa.

Toteuttamisen edellyttämät luvat ja päätökset on esitetty tarvittavassa määrin. Hankkeen kannalta osin ongelmallinen on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten menettelyjen oikea valinta. Suunniteltu biokaasulaitos sijoittuu alueelle, joka seutukaavassa on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Laitoksen toteuttaminen saattaa ainakin jatkossa mahdollisten laajentumisten ja energiaa hyödyntävän muun toiminnan perusteella edellyttää myös kuntatason kaavoitusta alueelle. Seutukaava on korvautumassa maakuntakaavoituksella, jonka sisältö on vielä avoin. Asemakaavan puuttuessa hanke edellyttää MRL 16 §:n mukaista suunnittelutarveratkaisua mm. rakennuspaikan lähiympäristön maankäyttöön ulottuvien vaikutusten ja toiminnasta aiheutuvan liikenteen perusteella. Hankkeen, joka edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, vaikutukset ovat siinä määrin laajat, että hankkeen toteuttaminen ei ole suotavaa suunnittelutarveharkinnan kautta, vaan hanke edellyttää maankäytön asianmukaisen suunnittelun kannalta laitoksen sijoittamisen ratkaisemista kaavassa. Lisäksi laitos aiheuttaa mahdollisesti tarpeita sijoittaa alueelle myös muuta energiaa hyödyntävää toimintaa. Turvatekniikan keskus on lausunnossaan todennut, että jäteliikkeen mädätyskäsittelyyn sovelletaan asetusta vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista ja toiminta edellyttää biokaasun määrän mukaisesti ilmoitus- tai lupakäsittelyä turvatekniikan keskuksessa.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankevaihtoehdot sisältävät kolme kapasiteetiltaan erilaista vaihtoehtoa yhdessä sijoituspaikassa ja lain edellyttämän nollavaihtoehdon.

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen sijoituspaikka kiinteistölle, joka on tarkoitettu hankkia Vampulan kunnalta laitoksen raaka-aineena käyttämän lietteen syntypaikan vierestä. Kiinteistön todetaan sijaitsevan riittävän etäältä häiriintyvistä kohteista ja liikenteellisesti helposti saavutettavalla paikalla. Edelleen on todettu, että kunnan omistuksessa olevien kiinteistöjen osalta tarkoitukseen osoitettu kiinteistö täyttää nämä kriteerit. Yhden sijoituspaikan vaihtoehtoa on perusteltu ainoana toteuttamiskelpoisena vaihtoehtona hankkeesta vastaavan kannalta em. syistä. Yhden sijoituspaikan tarkastelu on perusteltua tapauksessa, jossa biokaasulaitoksen perustamisen pääasiallinen tarve muodostuu lähialueella olemassa olevan sikalatoiminnan tuotta-

man lietteen käsittelemisestä ja biokaasutuotannosta syntyvän energian hyödyntämisestä samalla toimintapaikalla.

Suunnitellun biokaasulaitoksen tarkoituksena on tuottaa jätehuoltopalvelua alkutuotannolle, teollisuudelle ja jätevedenkäsittelylaitoksille. Käsiteltävien jakeiden määrin/keskinäisten suhteiden on ilmoitettu määräytyvän palvelua tarvitsevien liettä tuottavien laitosten tarpeiden perusteella. Biokaasulaitoksen, johon liete tuodaan valtaosin ulkopaikkakunnalta, olemassa olevan sikalatoiminnan välitöntä läheisyyttä sijaintipaikan valinnassa ei itsestään selvästi voida pitää hankkeen toteuttamiskelpoisuuden keskeisenä kriteerinä.

Hankkeesta arviointiohjelmassa esitetyt tiedot, Vampulan ja naapurikuntien alueella olevat sikala- ja muut toiminnot sekä alueen kaavoitustilanne huomioon ottaen esitetty sijoituspaikka ei vaikuta ainoalta mahdollisuudelta. Biokaasulaitoksen tuottamaa energiaa on tarkoitus hyödyntää paikallisesti muussa tuotannossa, joten sijoitusvaihtoehtoilla saattaisi olla merkitystä myös tämän muun tuotannon sijoittumisen kannalta.

Ympäristökeskus pitää puutteena sitä, että arvioinnissa tarkastelu perustuu vain yhden sijoituspaikan varaan. Ympäristökeskus katsoo, että hankkeessa on tarpeen selvittää, onko biokaasulaitokselle löydettävissä myös muita toteuttamiskelpoisia sijoituspaikkoja Vampulan kunnan tai naapurikuntien alueelta. Yhden sijoituspaikan sisältävä tai muutoin yhden vaihtoehdon sisältämä hanke on hyväksyttävä vain, jos vaihtoehtoiset ratkaisut eivät ole hankkeesta vastaavan kannalta toteuttamiskelpoisia. Tässä yhteydessä tulee avoimesti esittää ne kriteerit, joiden perusteella hankkeen sijoituspaikkavaihtoehdon toteuttamiskelpoisuus muodostuu. Mikäli toteuttamiskelpoinen vaihtoehtoinen sijoituspaikka löytyy, biokaasulaitoksen sijoittaminen paikalle on arvioitava vaihtoehtona.

Hankkeen yhtenä vaihtoehtona olisi hyvä myös käsitellä pelkästään eläinten lantaa, peltobiomassaa ym. riskitöntä materiaalia käyttävän laitoksen toteuttaminen tai mahdolliset erilliset prosessit puhdistamolietteelle ja lannalle, sillä käsiteltävien lietteiden laatu vaikuttaa myös lopputuotteena syntyvän lietteen käyttömahdollisuuksiin.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Vaikutusten arviointia varten on kuvattu ympäristön nykytilaa ja tuotu esille kiteytetysti arvioinnin kannalta tarpeellisia tietoja. Vaikutusten selvittäminen perustuu suurelta osin jo tuotetun tiedon keräämiseen eri tavoin. Arvioinnissa tukeudutaan varsin voimakkaasti edelläkävijänä toimivaan Vehmaan biokaasulaitokseen, jonka vaikutusarviointia ja toiminnasta saatuja kokemuksia hyödynnetään suunniteltavan laitoksen arvioinnissa. Vehmaan biokaasulaitoksessa tehtyjä ratkaisuja ja saatuja kokemuksia, sekä onnistuneita että epäonnistuneita, on luonnollista hyödyntää arvioinnissa. Tarkastelussa ei pidä kuitenkaan unohtaa kriittisyyttä, sillä Vehmaan laitos on ollut toiminnassa runsaat kaksi vuotta. Laitos on toiminut lupapäätöksessä edellytettyä heikommin ja kärsii osin vielä uuden laitoksen ongelmista.

Arviointiohjelmassa on esitetty välittömien vaikutusten tarkastelualueeksi 1-2 km etäisyys biokaasulaitoksesta. Välillisten vaikutusten tarkastelualue ulottuu noin 5 km etäisyydelle biokaasulaitoksen sijoituspaikasta. Ilman maantieteellistä rajausta tarkastellaan bioenergian käytön ympäristövaikutuksia ja kasvihuonekaasupäästöihin.

Tarkastelualue on vaikutusten arviointia varten riittävä. Mikäli vaihtoehtoasetelma muuttuu, on se arviointiselostuksessa huomioitava myös vaikutusten tarkastelualueen laajuudessa.

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan YVA-laissa edellytetyjä ympäristövaikutuksia. Arviointiohjelman mukaan arvioinnissa käsitellään biokaasulaitoksen kannalta keskeisiä, merkittävänä pidettyjä vaikutuksia. Vaikutusten merkittävyyttä koskeva arvio on tärkeä esittää myös silloin, kun jotakin vaikutusta ei ole katsottu merkittäväksi.

Ohjelman mukainen vaikutusarviointi on pääosin riittävä. Seuraavat lisäselvitys- ja täydennystarpeet tulee arviointiselostuksen laadinnassa ottaa huomioon:

Vaikutuksia arvioitaessa lähtökohtana on laitoksen normaalitoiminta. Arviointiin tulee sisällyttää myös häiriötilanteet ja niiden vaikutus. Myös biokaasulaitoksen elinkaari tulisi olla tarkastelussa mukana; käsiteltävien rakentamisen ja toiminnan aikaisen vaikutusten lisäksi laitoksen lopettamisvaihe tulisi ottaa huomioon.

Biokaasulaitoksen vaikutukset ihmisen terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee ottaa arviointiselostukseen mukaan hankkeen keskeisinä vaikutuksina. Em. vaikutuksia käsitellään jonkin verran arviointiohjelmassa, mutta niitä ei ole mainittu tiivistelmässä eikä sivun 39 tarkasteluun otettavina keskeisinä vaikutuksina. Vehmaan biokaasulaitoksen vaikutukset ovat kohdistuneet hyvin pitkälti juuri ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen.

Sivulla 22 todetaan, että mädätetyn lietteen termisen kuivauksen ympäristövaikutukset selvitetään, vaikka sitä ei vielä laitoksen käynnistysvaiheessa ole suunniteltu toteutettavaksi. Niiden selvittämistä ei ole kuitenkaan lisätty kohtiin 7.3 tai 7.4. Kuivauksen ympäristövaikutukset tulee ottaa tarkasteluun, mikäli mädätettyä lietettä aiotaan kuivata. Kuivauksen ympäristöhaitat, lähinnä hajut ja pöly saattavat olla suuria, ellei prosessia hallita.

Sivulla 41 on mainittu soih tupolttolaitoksen hyötykäytön estyessä. Kaiken syntyvän biokaasun hyödyntäminen lämmön ja sähkön tuotannossa on erittäin tärkeää. Laitos tulee suunnitella ja rakentaa siten, että kaikki biokaasu hyödynnetään. Soih tupolttolaitos on tarkoitettu vain häiriötilanteita varten. Soih tupoltossa on Euroopan Komission jätteen käsittelyä koskevan BREF-asiakirjan 2006 mukaan todettu syntyvän paljon enemmän hajuyhdisteitä kuin itse mädätysprosessissa. Häiriötilanteissa soih tupoltossa syntyvät hajuyhdisteet, niiden vaikutukset ja leviäminen ympäristöön tulee lisätä vaikutusarviointiin.

Selostuksessa tulee tarkastella toisaalta biokaasulaitoksen ja sen tuottamaa energiaa mahdollisesti hyödyntävien tuotantolaitosten vaikutuksia alueen yhdyskuntarakenteeseen. Vaikutusten arviointi on haastavaa, sillä alueen kaavoitustilanne ei juurikaan tue arvioinnin suorittamista. Toisaalta tulee tarkastella myös biokaasulaitoksen vaikutuksia ympäröivän alueen maankäytön mahdollisille muutoksille; tarvitaanko esim. biokaasulaitoksen ympärille suojaetäisyyksiä, joissa kaikki maankäyttö, kuten asuminen, ei olisi suotavaa.

Rejektiveden käsittelyä ei ole suunniteltu toteutettavaksi laitoskokonaisuuden käynnistysvaiheessa. Prosessissa syntyvän rejektiveden käsittelyvaihtoehtoja ei ole esitetty siten, että voitaisiin selvittää käsittelystä aiheutuvat ympäristövaikutukset ei myöskään sitä, minne rejektivedet johdetaan tai sijoitetaan. Tältä osin tietoja pitää tarkentaa arviointiselostukseen.

Luontoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin perustaksi on kuvattu mm. alueella olevat suojelukohteet ja tuotu esille lähimpänä Natura 2000 –verkostoon kuuluva Säskylänharju. Myös Huittisten Vanhakosken Natura-alue, joka ei ole juurikaan kauempana laitoksesta kuin Säskylänharju, olisi ehkä tarpeen ottaa tarkasteluun, sillä tämä alue sijaitsee Loimijoen rannalla alajuoksun puolella. Tarkastelussa on otettava huomioon myös muut suojelualueet ja –kohteet, jotka palvelevat myös luonnon virkistyskäyttöä.

Riskinarviointi on arviointiohjelmassa todettu lyhyesti. Riskinarvioinnissa pitää ottaa huomioon eri toteutusvaihtoehdot, esim. miten laitoksen koko vaikuttaa eläntautiriskivaaraan ja prosessoidun lietteen hyötykäyttömahdollisuuksiin peltolevityksessä.

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen osalta tulee selvittää riittävästi erilaisia hajukaasunpuhdistusjärjestelmiä (biosuodin, aktiivihiili, rikinpoistopesuri, kemiallinen pesuri) ja niiden vaikuttavuutta.

Toiminnan vaikutusten seurannasta on ilmoitettu esitettäväksi arviointiselostuksessa suunnitelma laitoksen omavalvontaan liitettävistä ympäristövaikutusten ehkäisy- ja seurantakäytännöistä. Seurannan tulee kattaa myös ilma- ja vesipäästöjen tarkkailu.

Arviointiselostukseen tulee sisällyttää eri vaihtoehtojen vaikutusten vertailu.

Arviointiselostusta laadittaessa tulee lisäksi ottaa huomioon, että selvittävät vaikutukset esitetään siten, että lausunnoissa ja mielipiteissä esille nousseisiin keskeisiin kysymyksiin on arviointiselostuksesta löydettävissä vastaus.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arvioinnissa on sidosryhmille varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta.

Raportointi

Arviointiohjelma on rakenteeltaan selkeä. Siinä on kuvattu hanke ja selvittävät vaikutukset. Arviointiselostuksen raportoinnissa tulee ottaa huomioon edellä arviointia koskevat sisällölliset täydentämistarpeet ja huolehtia edelleen selkeästä esitystavasta ja tiedon esittämisestä havainnollisesti kartta- ja muuhun materiaaliin perustuen.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Kunnan yhdyskuntarakenteeseen huomattavasti vaikuttavan biokaasulaitoksen ja sen mahdollisten vaihtoehtojen sijoittaminen on maankäytön asianmukaisen suunnittelun kannalta tarpeen ratkaista kaavoituksella. Edellä esitetyllä tavalla tarkennettuna arviointiohjelma kattaa keskeiset YVA-menettelyssä selvittävät sekä lausunnoissa ja mielipiteissä esille tulleet asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Arvioinnin aikana tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin. Arviointityön etenemisessä tulee ottaa huomioon, että tarvittaville selvityksille on käytettävissä riittävä ja selvityksen kannalta sovelias aika.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Lounais-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja yhteystietonsa ilmoittaneille mielipiteen esittäjille.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävänä 3.4.2007 alkaen ympäristöhallinnon www-sivuilla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/los> > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Vampulan kunnanvirasto, Sallilantie 53 A, Vampula
Vampulan kunnankirjasto, Sallilantie 43, Vampula

Ympäristökeskuksen johtaja

Risto Timonen

Ylitarkastaja

Seija Savo

LIITTEET

1. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä
2. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu 4370 €

Jakelu Juha Turto suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Alueelliset ympäristökeskukset
Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät
Lounais-Suomen metsäkeskus
Suomen ympäristökeskus
Turun tiepiiri
Ympäristökeskus/osastot
Ympäristöministeriö

LIITE 1**Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä**

LAUSUNNONANTAJAT

Evira
Huittisten seudun terveydenhuollon kuntayhtymä
Länsi-Suomen lääninhallitus
Museovirasto
Satakunnan Museo
Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus
Satakuntaliitto
Vampulan kunta
Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus

MIELIPITEEN ESITTÄJÄT

A
B
C ja D
E, F, G ja H
2 nimetöntä

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuk-
sen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun mää-
räämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuu-
den kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.